

Eduard Železný

Eduard Železný (foto: člen autorského týmu D. Babůrek)

Pan Železný se narodil v roce 1932 v Praze, ale brzy se pak přestěhoval do Velešína u Českých Budějovic, kde jeho otec vedl továrnu JIKOV. Eduard chodil na gymnázium v Českých Budějovicích. Jako syn úspěšného továrníka, který za 2. světové války vyráběl letadla pro Hitlera a zároveň podporoval zahraniční odboj, měl za komunistů dlouho problémy vystudovat a sehnat práci, která by odpovídala jeho schopnostem. Jak ale sám říká, „zkušený a chytrý člověk se někdy komunistům hodil“. Stal se inženýrem a dokonce spolupracoval se zahraničím a cestoval. Po sametové revoluci se stal členem dozorčí rady podniku Jihostroj a.s., Velešín (pokračovatel firmy JIKOV). Nyní žije nedaleko Prahy.

Nejvíce zajímavé nám připadalo povídání o otcovi pana Eduarda, a proto připojujeme také životopis otce.

Antonín Železný

Antonín Železný (<http://www.velesinpratele.cz>)

Narodil se 1903 v obci Žihobce u Sušice. Pak se rodina přesunula do Prahy, kde chodil na reálné gymnázium. Rodina byla chudá a Antonín mohl studovat díky stipendiu, které tehdy Rakousko-Uhersko poskytovalo nemajetným. Po maturitě chvíli pracoval, aby si vydělal na následující studia. Chtěl se vzdělávat ve Vídni, ale nevyšlo to, a tak se dostal do Paříže na

Ecole Polytechnique d' Aeronautique, což byla v té době jediná vysoká škola na světě, kde bylo možno získat diplom v oboru leteckého inženýrství.

Díky studiu měl mnoho kontaktů ve svém oboru. Po návratu do Prahy pracoval ve Walterovce jako vedoucího leteckého oddělení. Brzy (1933) však své aktivity přesunul do Velešína, kde mu tchán přenechal malou továrnu na výrobu kování JIKOV. Antonín Železný výrobu kování ponechal, avšak nově zavedl výrobu příslušenství pro letadla, hydrauliky a elektrických domácích spotřebičů. Firma se brzy rozrostla na 600 zaměstnanců a měla své vlastní patenty a experty konstruktéry.

Za 2. světové války se v továrně muselo vyrábět pro Říši. Němci podnik zařadili mezi strategické válečné závody a dosadili tam své lidi, kteří výrobu hlídali. V této době se zde tajně vyráběl i díl pro německé rakety V-2, které bombardovaly Londýn. Kvůli nim se pan Antonín také dvakrát setkal v Peenemünde s šéfem německého raketového výzkumu von Braunem. Antonín pomáhal odboji i jinak: poskytoval peníze rodinám popravených a vězněných nacistickým režimem a pomáhal organizovat výjezdy českých pilotů do Anglie. Za obou socialismů byl takto postihován.

Po válce došlo k zestátnění továrny. Původně to mělo být za úhradu, ta však nebyla nikdy vyplacená. Pan Železný byl jako bývalý kapitalista obžalován a komunisti to navlékly takto: ve když podporoval rodiny po vězněných a zemřelých, věděl, že přijde měnová reforma a měl v úmyslu po měnové reformě peníze vymáhat zpět. Byl odsouzen k pokutě rovnající se přesně výši rodinného majetku. Zároveň se musel vzdát všech pojištění a úspor.

Pan Antonín Železný pak pracoval jako redaktor technického nakladatelství. Neměl ani žádné úspory. Ačkoli byl odpůrce komunistického režimu, nakonec se stal jako uznávaný zkušený odborník poradcem ministrů průmyslu. Jeho syn Eduard k tomu říká: *„Nejvíce otci vadilo, že jeho podnik dostali do rukou dilety, kteří to neuměli a měl obavu, že bude jeho práce zničená. Nepomáhal režimu, ale pomáhal ochránit to, co vytvořily stovky jiných lidí a on sám. Nejvíce mu vadilo, že nemohl s podnikáním začít znovu.“*

Antonín zemřel r. 1969 ve věku 66 let.